

Sygn. akt IV CNP 35/18

POSTANOWIENIE

Dnia 10 kwietnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie ze skargi wnioskodawczyni
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia
Sądu Okręgowego w B.
z dnia 27 października 2016 r., sygn. akt II Ca [...],
w sprawie z wniosku K. K.
przy uczestnictwie A. K.
o podział majątku wspólnego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 10 kwietnia 2019 r.,

- 1) odrzuca skargę,**
- 2) nie obciąża wnoszącej skargę kosztami postępowania
wywołanymi jej wniesieniem.**

UZASADNIENIE

K. K., wnioskodawczyni postępowania o podział majątku wspólnego z udziałem A. K., wniosła dnia 7 czerwca 2018 r. skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego w B. oddającej jej apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w Ś. z dnia 28 stycznia 2016 r. W skardze zarzuciła, że zaskarżone postanowienie jest niezgodne z art. 45 § 1 k.r.o. oraz art. 684 k.p.c. w zw. z art. 567 § 3 k.p.c. w wyniku czego poniosła szkodę w postaci zmniejszenia wartości jej udziału w majątku wspólnym. Skarżąca wskazała także, że wzruszenie zaskarżonego postanowienia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe, gdyż nie w nie przysługiwała w niniejszej sprawie skarga kasacyjna jak też nie wystąpiły podstawy do wznowienia postępowania o podział majątku wspólnego.

Sąd Najwyższy zaważył, co następuje:

W związku ze zmianą stanu prawnego a także w związku ze szczególną regulacją zawartą w art. 424⁸ § 2 k.p.c., w której świetle w razie stwierdzenia, że zmiana zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych była lub jest możliwa, skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia stała się z dniem 3 kwietnia 2018 r. niedopuszczalna i jako taka podlega odrzuceniu (art. 424⁸ § 2 k.p.c.).

Na mocy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2018 r., poz. 5 ze zm., dalej jako: „u.SN”) wprowadzono skargę nadzwyczajną - nowy nadzwyczajny środek zaskarżenia, o szerokich podstawach, obejmujących m.in. naruszenie zasad, wolności i praw określonych w Konstytucji oraz rażące naruszenie prawa przez błędną wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie (art. 89 § 1 u.SN). Skarga ta może być wniesiona w terminie 5 lat od uprawomocnienia się orzeczenia (art. 89 § 3 u.SN), a w okresie 3 lat od dnia wejścia w życie ustawy o Sądzie Najwyższym może służyć podważaniu prawomocnych orzeczeń sądowych wydanych przed wejściem tej ustawy w życie, lecz po dniu 17 października 1997 r. (art. 115 § 1 u.SN). Ustanowiono zatem kolejny instrument prawny pozwalający na uchylenie lub zmianę prawomocnego

orzeczenia sądu powszechnego kończącego postępowanie w sprawie (art. 89 § 1 w związku z art. 91 § 1 u.SN), obejmujący także - we wskazanych granicach czasowych - orzeczenia, które uprawomocniły się przed wejściem w życie ustawy o Sądzie Najwyższym, tj. przed dniem 3 kwietnia 2018 r.

W następstwie uwzględnienia skargi nadzwyczajnej dojść może do zmiany lub uchylenia objętego nią orzeczenia (art. 91 § 2 u.SN) ewentualnie – w określonych wypadkach - do stwierdzenia wydania tego orzeczenia z naruszeniem prawa (art. 89 § 4 i art. 115 § 2 u.SN). Wprowadzenie skargi nadzwyczajnej ma duże znaczenie dla dopuszczalności skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Dotyczy to nie tylko orzeczeń, które uprawomocniły się w dniu 3 kwietnia 2018 r. lub po tym dniu, lecz także orzeczeń, które uprawomocniły się przed dniem 3 kwietnia 2018 r. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2019 r., II CNP 2/18 nie publ.).

Skoro wprowadzono dodatkową, nieprzewidzianą wcześniej, gwarancję zgodności z prawem orzeczeń sądowych, otwierając drogę do zmiany lub uchylenia wadliwego orzeczenia poza trybem skargi kasacyjnej i skargi o wznowienie, to skorzystanie z niej - na równi ze skorzystaniem ze skargi kasacyjnej i skargi o wznowienie - musi wyprzedzać dochodzenie ewentualnej odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa. Gwarancja ta zakłada możliwość usunięcia źródła szkody w postaci wydania orzeczenia, co może uczynić odpowiedzialność odszkodowawczą Skarbu Państwa bezprzedmiotową (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 30 sierpnia 2018 r., III CNP 9/18, OSNC 2018, nr 12, poz. 121, i z dnia 20 grudnia 2018 r., III CNP 19/18, nie publ.).

Mając zatem na względzie, że przyczyny uwzględnienia skargi nadzwyczajnej są zbieżne z przyczynami uwzględnienia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (art. 89 § 1 pkt 1 i 2 u.S.N.) należy przyjąć, iż wnoszący w dniu 3 kwietnia 2018 r. lub po tym dniu skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, wypełniając obowiązek z art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c., musi wykazać, że złożył do uprawnionego organu (art. 89 § 2 u.S.N.) wniosek o wniesienie skargi nadzwyczajnej i nie został

on uwzględniony. Niewykazanie tej okoliczności powoduje wprost odrzucenie skargi wnioskodawczyni na podstawie 424⁸ § 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy na podstawie art. 102 w zw. z art. 424¹², 398²¹, 391 § 1 k.p.c. nie obciążył wnoszącego skargę kosztami wywołanymi jej wniesieniem. W tym zakresie należało uwzględnić, iż do odrzucenia skargi doszło w związku ze zmianą stanu prawnego a zatem z przyczyn niezależnych od stron postępowania.